

Bijlage – Overzicht contactmomenten Utrecht¹

In december 2010 hebben de Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V) en het Centraal Orgaan voor de opvang van Asielzoekers (COA) de gemeente Utrecht schriftelijk geïnformeerd over de voorgenomen beëindiging van de opvang van drie vreemdelingen uit Somalië. Omdat evenwel sprake was van een periode van vrieskou, is de zogenaamde 'vorstcouulance' in werking getreden. Dit betekent dat het voornemen om de opvang van de betreffende vreemdelingen stop te zetten, tijdelijk werd opgeschort zolang er sprake was van vrieskou.

Na beëindiging van de vorstcouulance heeft het COA de gemeente Utrecht op 4 april 2011 nogmaals een brief gestuurd waarin is gemeld dat de voorzieningen voor deze drie vreemdelingen beëindigd zullen worden. Op de eerder verzonden brieven was niet gereageerd door de gemeente.

Op 20 april 2011 heeft voormalig minister voor Asiel en Migratie, de heer Leers, een bezoek gebracht aan Utrecht waarin de betreffende problematiek ook aan bod is gekomen.

In oktober 2011 heeft het Regionaal Afstemmings Overleg (RAO)² verzocht om een gesprek met de burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht. Dit overleg heeft op 18 november 2011 plaatsgevonden. In dit overleg is afgesproken dat de gemeente Utrecht aansluit bij het Lokaal Terugkeer Overleg (LTO). Hierdoor is de gemeente nog eerder op de hoogte wanneer het voornemen bestaat om de opvangvoorzieningen stop te zetten. Door deelname aan het LTO kan de gemeente eventuele signalen dat de openbare orde dreigt te worden verstoord bij het stopzetten van de opvang, beter beoordelen.

Na de vaststelling van werkafspraken over de werkwijze in het LTO tussen beleidsmedewerkers van de gemeente Utrecht en het RAO op 19 december 2011, heeft op 26 januari 2012 een eerste LTO plaatsgevonden waaraan de gemeente deelnam. LTO's werden gepland als er sprake was van een zaak van een vreemdeling waarbij het stopzetten van de opvang aan de orde was en er geen alternatief onderdak voorhanden leek. De bespreking in de LTO's betrof derhalve alleenstaanden waarvoor onderdak in de Vrijheidsbeperkende Locatie of een inbewaringstelling geen optie was, omwille van het ontbreken van zicht op (zelfstandig) vertrek uit Nederland binnen afzienbare tijd (in beginsel 12 weken), de mate van medewerking van een vreemdeling aan zijn vertrek, dan wel het ontbreken van zicht op uitzetting. Gezinnen met minderjarige kinderen kunnen terecht in een gezinslocatie.

De LTO-bijeenkomsten (en overige contactmomenten) met de gemeente Utrecht leidden evenwel niet tot een constructievere opstelling van de gemeente. Op 6 maart 2012 heeft COA telefonisch contact gehad met een bestuursadviseur van de gemeente, waarna de gemeente in een brief van 13 maart 2012 haar standpunt – geen medewerking door de politie aan de beëindiging van opvangvoorzieningen – heeft bevestigd.

In het voorjaar van 2013 heeft overleg plaatsgevonden tussen de gemeente en het RAO met betrekking tot de beëindiging van de opvang van een Afghaanse vreemdeling. Ook hier heeft de gemeente op 8 mei 2013 gemeld dat de medewerking aan de beëindiging van opvang werd opgeschort totdat helder zou zijn of de vreemdeling gebruik kon maken van alternatieve opvang bij zijn echtgenote.

Verder vond in deze periode structureel overleg plaats tussen de gemeente, Vluchtelingenwerk, Stichting Noodopvang Dakloze Vreemdelingen Utrecht, de Immigratie- en Naturalisatiedienst en de DT&V met betrekking tot de grote groep vreemdelingen die in de noodopvang in Utrecht verbleven.

Op 23 december 2013 heb ik aan burgemeester Wolfsen een brief gestuurd over deze thematiek. Hierin werd ingegaan op het wettelijk kader over, en ieders verantwoordelijkheid bij, besluiten van

¹ Dit overzicht is niet uitputtend, maar biedt een overzicht op hoofdlijnen van de inspanningen van de Rijksoverheid om in gezamenlijkheid met de gemeente Utrecht tot een oplossing te komen.

² In het RAO wordt op regionaal niveau gewerkt aan het optimaal uitvoeren van het vreemdelingenbeleid. In het RAO zijn managers vertegenwoordigd van de DT&V, IND, COA en VP. Het Lokaal Terugkeer Overleg (LTO) bespreekt op lokaal niveau dossiers, monitort de voortgang en stemt de (vertrek)strategie af. Het LTO kan zaken opschalen richting RAO voor instemming met een voorgestelde strategie.

de Rijksoverheid om de opvang te beëindigen van uitgeprocedeerde asielzoekers die in een asielzoekerscentrum verblijven.

Op 19 januari 2014 heb ik een gesprek gevoerd met burgemeester van Zanen, mede naar aanleiding van zijn aantreden als burgemeester op 1 januari 2014. Hierbij is gesproken over een samenwerkingsovereenkomst met betrekking tot communicatie, overleg en opschaling wanneer het voornemen bestaat om de opvang te beëindigen van een persoon in het AZC Utrecht. Het lukte evenwel niet om tot concrete afspraken te komen met de gemeente Utrecht.

Op 19 februari 2014 heeft de gemeente Utrecht een mail gestuurd om de lokale samenwerking voor onbepaalde op te schorten naar aanleiding van een individuele zaak. Ondanks deze opstelling van de gemeente Utrecht, is het Rijk zich blijven inspannen om tot een vorm van samenwerking te komen.

Bij brieven van 8 april 2014 – gericht aan de burgemeester van Utrecht – heeft het COA aangegeven dat in twee individuele zaken de Vreemdelingenpolitie (VP) is gevraagd om ondersteuning bij beëindiging van de opvang. Eén van deze zaken betrof de betreffende Somalische vreemdeling waarin ik mijn aanwijzingsbevoegheid heb gebruikt.

Op 14 april 2014 heb ik een brief gestuurd aan de burgemeester van Utrecht over de samenwerking tussen Rijk en gemeente. In deze brief worden de uitgangspunten weergegeven van deze samenwerking met als kernboodschap dat risico's op verstoring van de openbare orde geen argument kunnen zijn om het stopzetten van de opvang tegen te houden.

Op 18 april 2014 heeft de gemeente Utrecht per e-mail kenbaar gemaakt dat brieven van het COA met het verzoek om ondersteuning aan de VP bij het beëindigen van voorzieningen, rechtstreeks naar de gemeente moeten worden gestuurd. In het LTO is afgesproken om conform de Leidraad Terugkeer en Vertrek (kader waarbinnen de medewerkers van alle keten- en samenwerkingspartners gezamenlijk hun werk verrichten) te blijven handelen. Verzoeken om ondersteuning worden dus nog steeds rechtstreeks naar de VP gestuurd, maar de gemeente krijgt een kennisgeving, zodat ze op de hoogte zijn van het verzoek aan de VP.

Op 29 april 2014 heeft de burgemeester van Utrecht – als reactie op de brieven van 8 april 2014 - een brief aan het COA gestuurd waarin hij aangeeft de politie geen opdracht te zullen geven om mee te werken aan het stopzetten van de opvang van twee vreemdelingen uit het AZC om redenen van openbare orde, namelijk dat de betreffende vreemdelingen op straat terecht zouden komen.

Op 23 september 2014 heeft de algemeen directeur DT&V de gemeente nogmaals geïnformeerd over het voornemen tot het stopzetten van de opvang van de betreffende Somalische vreemdeling en de bijzondere aanwijzing die ik zou geven aan de VP om medewerking te verlenen aan het stopzetten van de opvang.

Bij brief van 30 september 2014 heeft burgemeester Van Zanen andermaal aangegeven dat hij de brieven aan de VP, afkomstig van het COA, rechtstreeks wil ontvangen. Daarnaast heeft hij gevraagd of er in een aantal zaken – waarbij reeds een verzoek aan de VP is gedaan – nog wijzingen zijn die van belang zijn voor zijn besluitvorming.

Op 8 oktober 2014 hebben de algemeen directeur DT&V en de afdelingsmanager DT&V Hoofddorp gesproken met de gemeentesecretaris van de gemeente Utrecht naar aanleiding van de handelwijze in de zaak van de betreffende Somalische vreemdeling. De DT&V heeft tijdens dit gesprek onder meer het aanbod gedaan om voorlichting te geven aan de raadscommissie of de gemeenteraad over het terugkeerbeleid (verloop vertrekprocedure en faciliteringsmogelijkheden bij terugkeer voor vreemdelingen). Dit aanbod staat nog steeds.